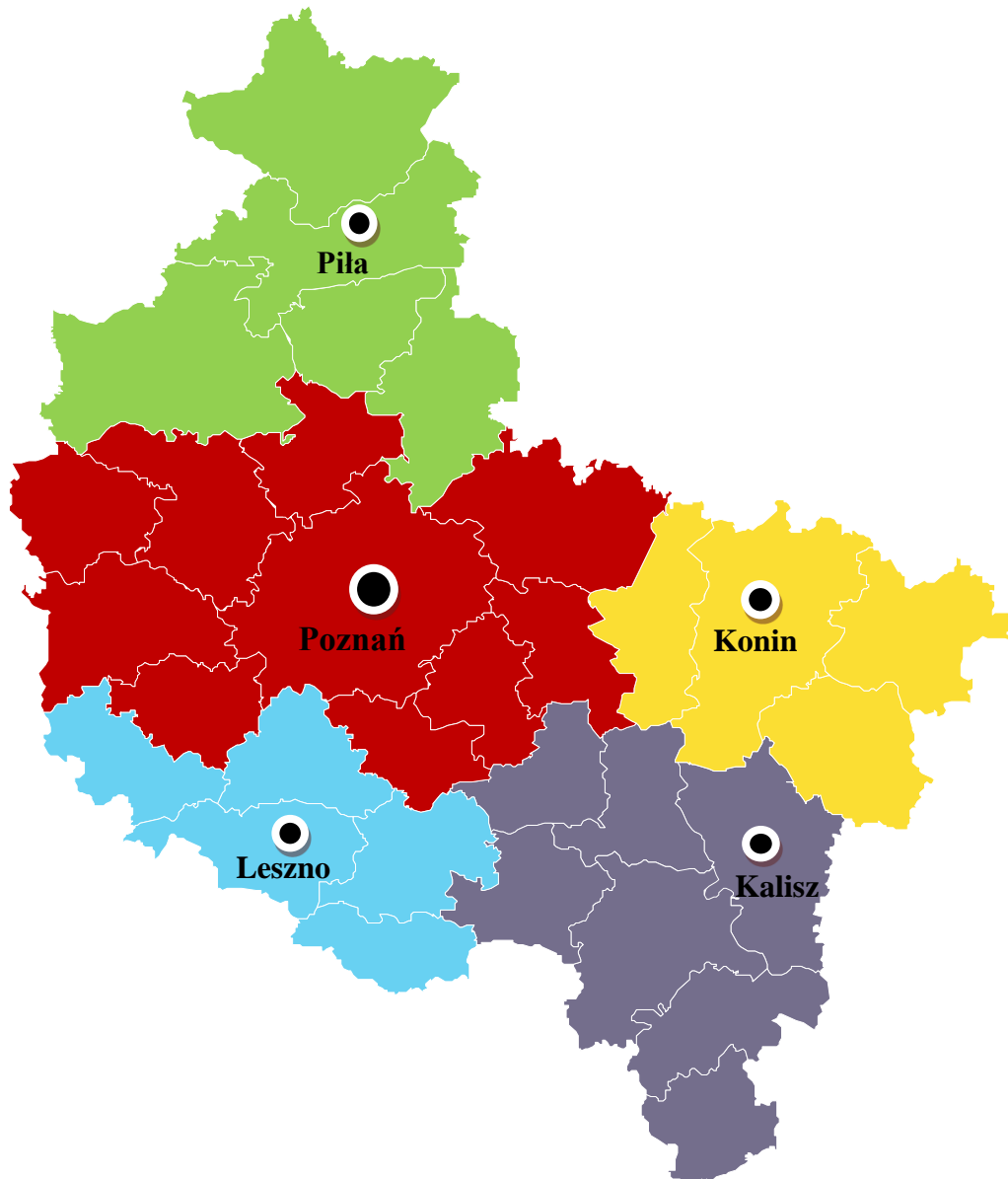

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W POZNANIU

Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2022 roku

Poznań, marzec 2023 r.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu
ul. Szyperska 14, 61-754 Poznań
tel. 61 846 38 19
e-mail: wup@wup.poznan.pl
wuppoznan.praca.gov.pl

WIELKOPOLSKA

JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1.ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ I ZWOLNIENIA GRUPOWE WEDŁUG LICZBY ZWALNIANYCH PRACOWNIKÓW	5
1.1. Zgłoszenia zwolnień grupowych według liczby zwalnianych pracowników	6
1.2. zwolnienia grupowe według liczby zwalnianych pracowników	10
2.ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE ZGŁOSZEŃ I ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH	12
2.1. Zróżnicowanie terytorialne zgłoszonych zwolnień grupowych	13
2.2. Zróżnicowanie terytorialne zwolnień grupowych	14
3.ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH I ZWOLNIENIA ZE WZGLĘDU NA CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI PRACODAWCY	16
3.1. Zgłoszenia zwolnień grupowych ze względu na charakter działalności pracodawcy	16
3.2. Zwolnienia grupowe ze względu na charakter działalności pracodawcy	19
4.ZWOLNIENIA MONITOROWANE – DZIAŁANIA POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY	23
PODSUMOWANIE	25

WSTĘP

W ramach prowadzonej przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu analizy wielkopolskiego rynku pracy, dotyczącej zgłoszonych oraz faktycznie dokonanych zwolnień grupowych pracowników, przygotowano w tym zakresie raport obejmujący dane za 2022 rok. Raporty z lat ubiegłych dostępne są na stronie internetowej Urzędu: <http://wuppoznana.praca.gov.pl>, w zakładce „Rynek Pracy”/„Publikacje Urzędu”/„Opracowania i analizy”. Zakres problematyki zwolnień grupowych reguluje ustawa z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1969 z późn. zm.), z której wynika, że pracodawcy mają obowiązek zgłaszania powiatowemu urzędowi pracy zamiaru dokonania zwolnień grupowych, jak i samych zwolnień.

Podobnie jak w opracowaniach z lat poprzednich, w przedmiotowym raporcie nie wskazano nazw zakładów pracy i ich adresów. Celem opracowania jest głównie statystyczne ujęcie analizowanego problemu, bez rozpatrywania konkretnych przypadków. Analizy dokonano pod kątem liczby pracowników objętych zwolnieniami grupowymi i liczby pracowników faktycznie zwolnionych. Przyjęto także, że każde zgłoszenie i zwolnienie odnotowane w danym miesiącu 2022 roku traktowane jest jako odrębny przypadek. Informacje wykorzystane w opracowaniu pochodzą m.in. z:

- formularzy sprawozdawczych MRiPS-01 obejmujących m.in. zgłoszenia zwolnień i zwolnienia grupowe oraz zwolnienia monitorowane, z których dane publikowane były w ujęciu miesięcznym w Biuletynie Informacyjnym WUP w Poznaniu,
- zestawień zbiorczych przygotowanych przez WUP w oparciu o informacje przekazane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego,
- Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Z obserwacji wielkopolskiego rynku pracy wynika, że liczba pracowników zgłoszonych do zwolnienia jest wyższa niż faktycznie zwolnionych, co jest stałą tendencją od kilku lat. Jest to wynikiem m.in. rezygnacji przez niektórych pracodawców, w części lub w całości, z pierwotnych zamierzeń przeprowadzenia redukcji zatrudnienia.

Należy jednak podkreślić, że z uwagi na terminy wypowiedzeń w ramach zwolnień grupowych, dane dotyczące analizowanego okresu zawierają m.in. zwolnienia, które zostały zgłoszone jeszcze w 2021 r., z tego względu część zgłoszeń, odnotowanych z końcem 2021 r., została dokonana na początku 2022 roku. Taki sposób realizacji zgłoszeń zwolnień grupowych przyczynił się do faktu, że w 2022 roku zarejestrowano 36 zakładów dokonujących zgłoszenia zwolnień grupowych, podczas gdy faktycznych

zwolnień dokonało 59 zakładów.

W raporcie przeprowadzono statystyczną analizę wszystkich przypadków odnotowanych w 2022 roku oraz sklasyfikowano je m.in.:

- ze względu na wielkość zgłoszeń i zwolnień,
- miesiąc, w którym wystąpiły,
- zróżnicowanie terytorialne,
- branżę,
- profil działalności,
- działania podejmowane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego w ramach łagodzenia negatywnych skutków zwolnień.

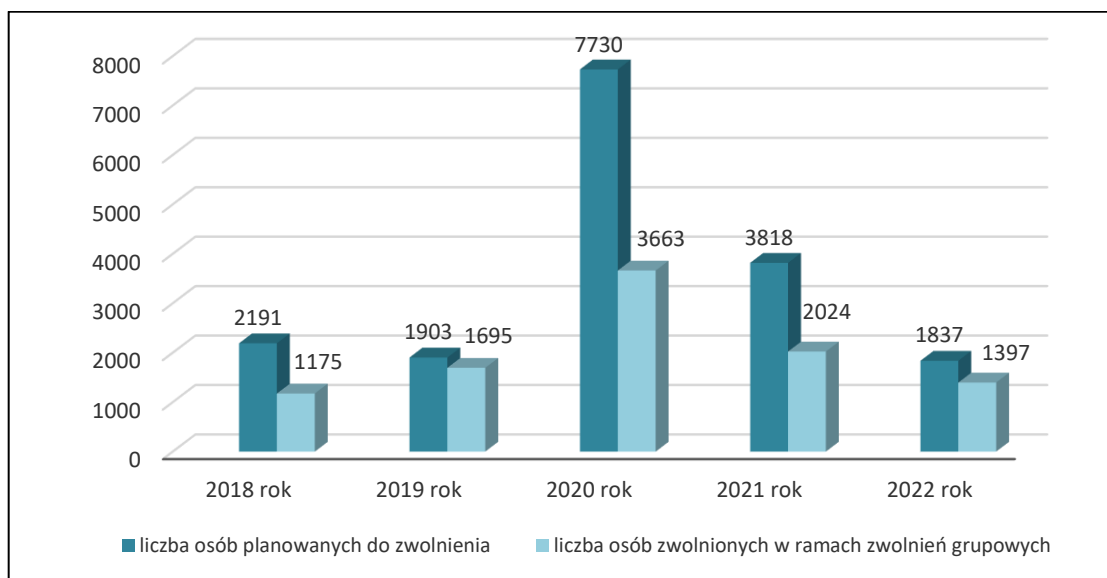
Zgromadzone dane w zakresie problematyki zwolnień w województwie porównano z danymi uzyskanymi w 2021 roku.

1. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ I ZWOLNIENIA GRUPOWE WEDŁUG LICZBY ZWALNIANYCH PRACOWNIKÓW

Patrząc z perspektywy trzech ostatnich lat, sytuacja w zakresie zwolnień grupowych w 2022 roku uległa zdecydowanej poprawie. Liczba osób planowanych do zwolnienia na terytorium Wielkopolski wyniosła 1 837, a liczba osób zwolnionych wyniosła 1 397. Warto zaznaczyć, że w samym tylko 2020 roku, w wyniku negatywnych skutków pandemii COVID – 19, do zwolnienia zgłoszono 7 730 osób, podczas gdy faktycznie zwolnione zostały 3 663 osoby. Natomiast w 2021 roku zgłoszono do zwolnienia 3 818 osób, z których zatrudnienie utraciły ostatecznie 2 024 osoby.

Dobre nastroje gospodarcze, z którymi w 2022 rok wkroczyli wielkopolscy przedsiębiorcy uległy stopniowemu pogorszeniu w związku z poważnymi skutkami agresji Rosji na Ukrainę. Jednakże, pomimo licznych trudności związanych z wywołaną wojną kryzysem gospodarczym, humanitarnym i energetycznym nie spowodował on w badanym okresie wzrostu zapowiadanych i realizowanych zwolnień grupowych. Co więcej, odnotowano w omawianym zakresie najniższe wskaźniki na przestrzeni ostatnich kilku lat.

Wykres 1. Zgłoszenia zwolnień grupowych i zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w latach 2018-2022

Tabela 1. Zgłoszenia zwolnień grupowych i zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2022 roku

2022 rok	zgłoszenia		zwolnienia	
	zakłady	osoby	zakłady	osoby
Styczeń	1	22	3	59
Luty	3	62	4	70
Marzec	3	141	4	38
Kwiecień	1	2	4	96
Maj	1	60	5	68
Czerwiec	0	0	9	148
Lipiec	5	655	4	146
Sierpień	4	99	6	131
Wrzesień	2	47	3	47
Październik	8	196	6	14
Listopad	5	173	7	47
Grudzień	3	380	4	533
Razem	36	1 837	59	1 397

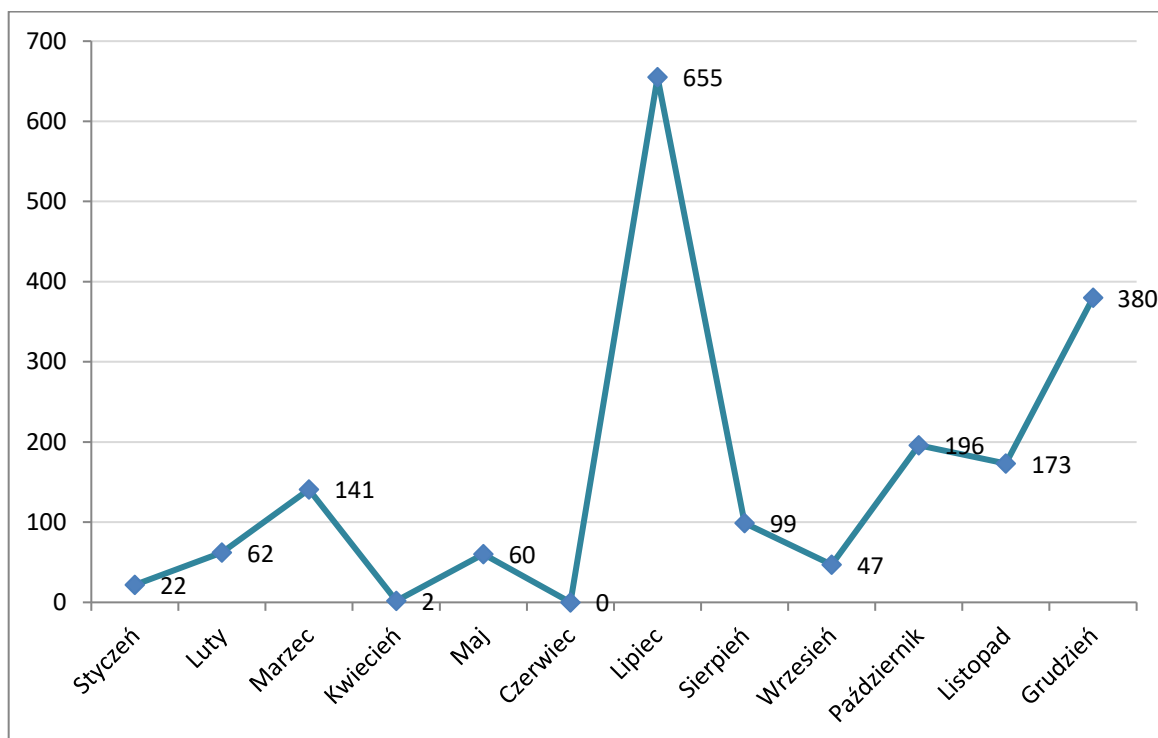
1.1. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH WEDŁUG LICZBY ZWALNIANYCH PRACOWNIKÓW

W styczniu i kwietniu 2022 roku liczba osób zgłoszonych do zwolnienia była bardzo niska – styczeń (22 osoby) i kwiecień (2 osoby). W czerwcu 2022 roku do zwolnienia nie zgłoszono żadnych osób. Gwałtowny wzrost w liczbie osób zgłoszonych do zwolnienia odnotowano w lipcu 2022 roku, kiedy wyniosła ona 655 osób. Z tej liczby, zamiar zwolnienia 610 osób zgłosił pracodawca z terenu powiatu poznańskiego, zajmujący się „sprzedażą hurtową niewyspecjalizowaną”. Wysoką liczbę osób zgłoszonych do zwolnienia zaobserwowano również w grudniu 2022 roku, kiedy to zaplanowano zwolnienie 380 osób, z czego 237 osób planował zwolnić pracodawca z powiatu jarocińskiego zajmujący się opieką zdrowotną.

Jak widać, końcówka roku to stabilnie wysoka liczba zgłoszeń (październik – 196 osób, listopad – 173 osoby, grudzień 380 osób). Jednakże jak wyjaśniono już na początku niniejszego opracowania i analogicznie do lat poprzednich, część zgłoszeń odnotowanych z końcem 2022 r. zostanie zapewne zrealizowana na początku 2023 roku, co będzie przedmiotem analizy w kolejnych latach.

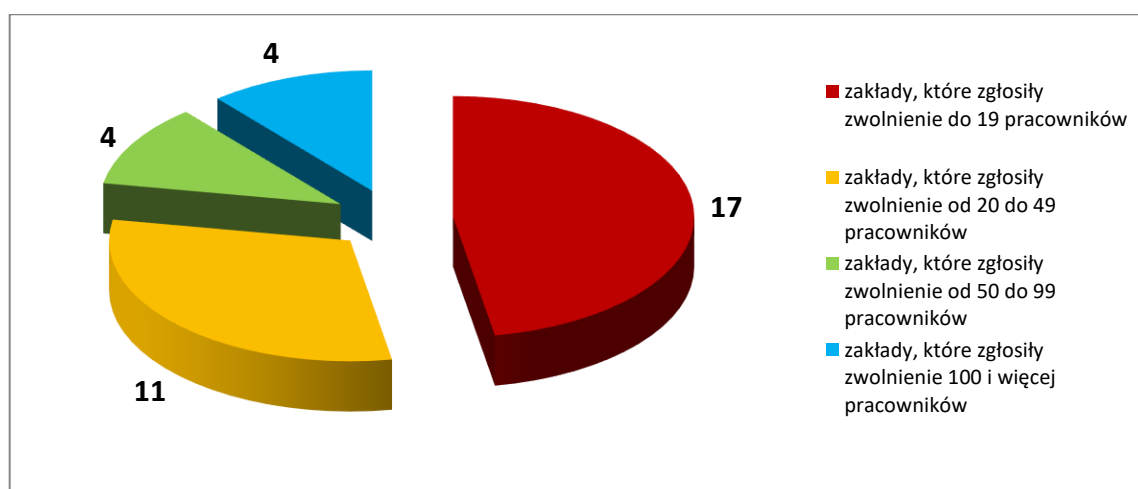
Dla przypomnienia warto wspomnieć, że wysoka liczba osób zaplanowanych do zwolnienia w niektórych miesiącach 2022 roku, nie może się jednak równać z liczbą osób zaplanowanych do zwolnienia w samym tylko wrześniu 2021 roku, kiedy wyniosła ona 1 419 osób. Było to „jedynie” ponad czterysta osób mniej niż przez cały 2022 rok (1 837 osób).

Wykres 2. Liczba osób zgłoszonych do zwolnień grupowych w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2022 roku

Biorąc pod uwagę wielkość zgłoszeń, tj. liczbę pracowników objętych zamiarem zwolnień, dane zostały ujęte w czterech przedziałach ze względu na liczbę pracowników, których zamierzano zwolnić, co pokazuje wykres nr 3. Wskazuje on liczbę zakładów, które miały zamiar zwolnić odpowiednio: do 19 pracowników, od 20 do 49 pracowników, od 50 do 99 pracowników, 100 i więcej pracowników.

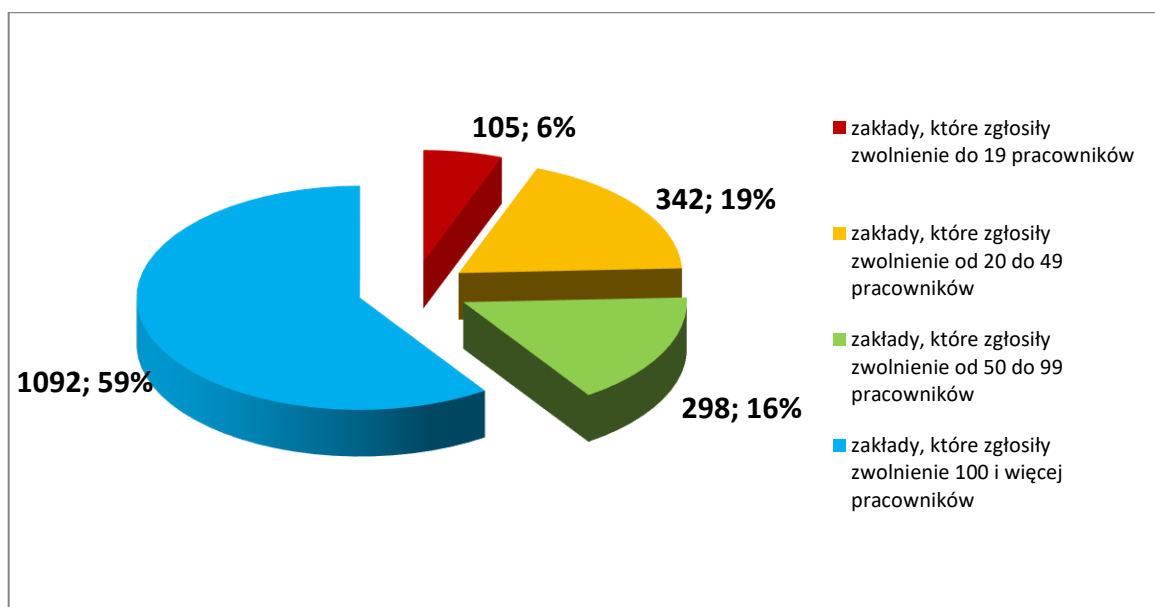
Wykres 3. Liczba zakładów pracy w Wielkopolsce według liczby pracowników objętych zamiarem zwolnień w 2022 roku

Analiza zamiaru dokonania zwolnień grupowych w 2022 roku według poszczególnych przedziałów wskazuje, że liczba osób objętych zamiarem zwolnień grupowych jest największa w przedziale „100 i więcej pracowników” i stanowi 59% (1 092 osoby) wszystkich osób objętych zamiarem zwolnienia (1 837 osób). Analogiczna sytuacja miała miejsce rok wcześniej, w której 60% (2 282 osoby) wszystkich osób objętych zamiarem zwolnienia (3 818 osób) zawierała się w tym samym przedziale „100 i więcej pracowników”. Różnica procentowa między tymi dwoma latami nie jest duża, jednakże sama liczba osób wynosi dwa razy mniej w 2022 roku w porównaniu do 2021 roku.

W 2022 roku odsetek osób znajdujących się w przedziale do 19 pracowników stanowi 6% (105 osób). W pozostałych dwóch kategoriach analizowane wartości prezentują się następująco: w przedziale od 20 do 49 pracowników odsetek pracowników objętych zamiarem zwolnień wyniósł 8% (342 osoby), a w przedziale od 50 do 99 pracowników było to 16% (292 osoby), co również stanowi analogiczne, co jednak ważne, jedynie procentowe odzwierciedlenie lat poprzednich. W 2021 roku, w przedziale od 50 do 99 pracowników, było to procentowo 27%, ale objęło aż 1 048 osób.

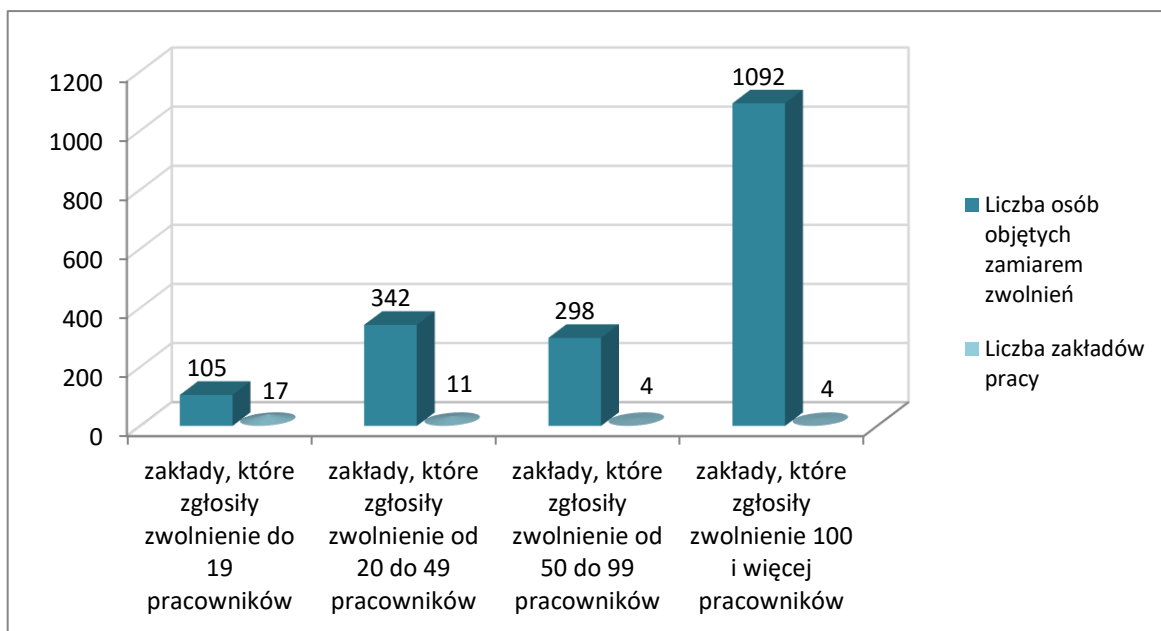
Wykres 4. Odsetek pracowników objętych zamiarem zwolnień w Wielkopolsce według poszczególnych przedziałów w 2022 roku

Dla lepszego zobrazowania przytoczonych informacji, zależność pomiędzy danymi zaprezentowanymi na wykresach nr 3 i 4 została pokazana poniżej na wykresie nr 5, gdzie zapis graficzny ukazuje, jak dużą rolę w corocznych zestawieniach potrafi mieć kilka zakładów pracy zatrudniających dużą liczbę pracowników.

Wykres 5. Liczba zakładów pracy w Wielkopolsce oraz liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień w 2022 roku

W analizowanym okresie 2022 roku, zamiar dokonania zwolnień grupowych zgłosiło 36 pracodawców, z czego w czterech przypadkach, zamiar zwolnienia 100 lub więcej osób zgłosili pracodawcy z powiatów: ostrowskiego (115 osób), poznańskiego (610 osób), gnieźnińskiego (130 osób), czy też jarocińskiego (237 osób). Dla porównania, w 2021 roku zamiar dokonania zwolnień grupowych zgłosiło 65 pracodawców, z czego w czterech przypadkach, zamiar zwolnienia 100 lub więcej osób zgłosili pracodawcy z powiatów: ostrzeszowskiego, poznańskiego oraz miasta Poznań.

W 2022 roku zamiar zwolnienia, w zakładach zgłaszających powyżej 100 pracowników, dotyczył w sumie 1 092 osób (ponad dwa razy mniej niż w 2021 roku, kiedy osób tych było aż 2 282). Były to osoby z zakładów reprezentujących bardzo różne branże, takie jak:

- produkcja pozostałych części i akcesoriów do pojazdów silnikowych, z wyłączeniem motocykli,
- sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana,
- produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa,
- działalność szpitali.

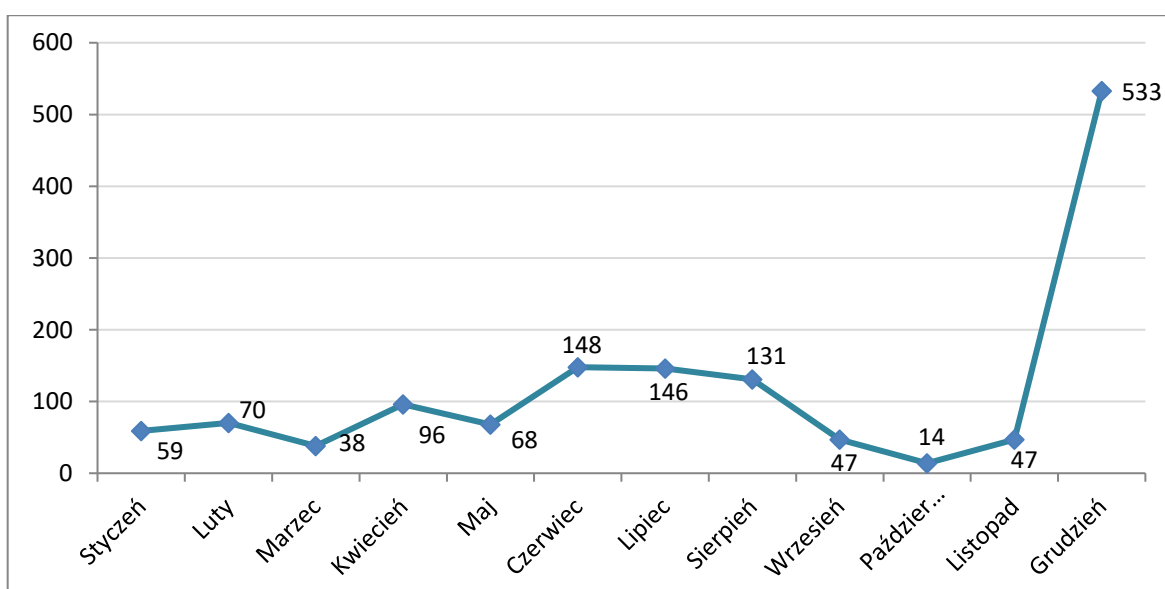
Najwięcej zgłoszeń dotyczyło zwolnień w zakładach zamierzających zwolnić do 19 pracowników (17 zakładów). Warto zaznaczyć, iż w tym przedziale znajduje się aż 8 pracodawców, którzy zgłosili zamiar zwolnienia tylko 1 osoby.

1.2. ZWOLNIENIA GRUPOWE WEDŁUG LICZBY ZWALNIANYCH PRACOWNIKÓW

Okresy największej liczby zwolnień grupowych przypadły na czerwiec, lipiec, sierpień i grudzień 2022 roku - w sumie 958 osób. Najmniejszą liczbę zwolnień odnotowano w marcu, październiku i listopadzie 2022 roku, kiedy to zwolniono w sumie 99 osób.

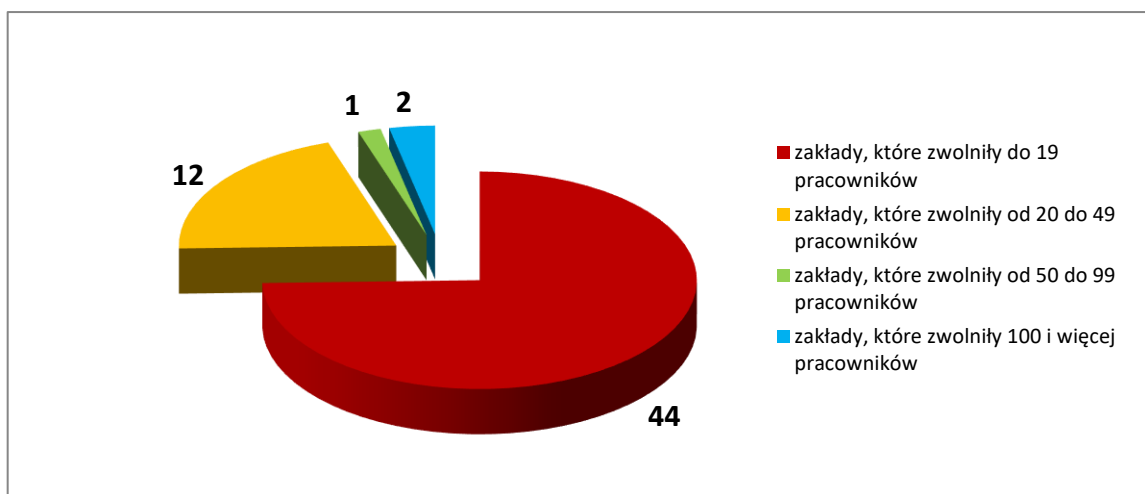
W czerwcu i sierpniu liczba zwolnionych osób była podobna jak w lipcu, jednakże była to liczba rozproszona pomiędzy kilkanaście zakładów pracy z różnych branż po kilkudziesięciu zwalnianych pracowników, a nie tak skumulowana w jednej branży, jak miało to miejsce w 2021 roku. W lipcu zwolniono 146 osób, z których najwięcej osób było zatrudnionych na terenie powiatu poznańskiego i miasta Poznań – w sumie 143 osoby (sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana – 142 osoby i pozostałe pośrednictwo pieniężne – 1 osoba). W grudniu zwolniono jednorazowo bardzo dużą liczbę osób, tj. 533, z czego 520 osób z terenu powiatu poznańskiego. Osoby te zajmowały się sprzedażą detaliczną prowadzoną w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych.

Wykres 6. Liczba osób zwolnionych w ramach zwolnień grupowych zrealizowanych w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2022 roku

W przypadku faktycznie dokonanych zwolnień grupowych w 2022 roku 2 zakłady pracy zwolniły 100 i więcej pracowników, podczas gdy 44 pracodawców zwolniło do 19 pracowników.

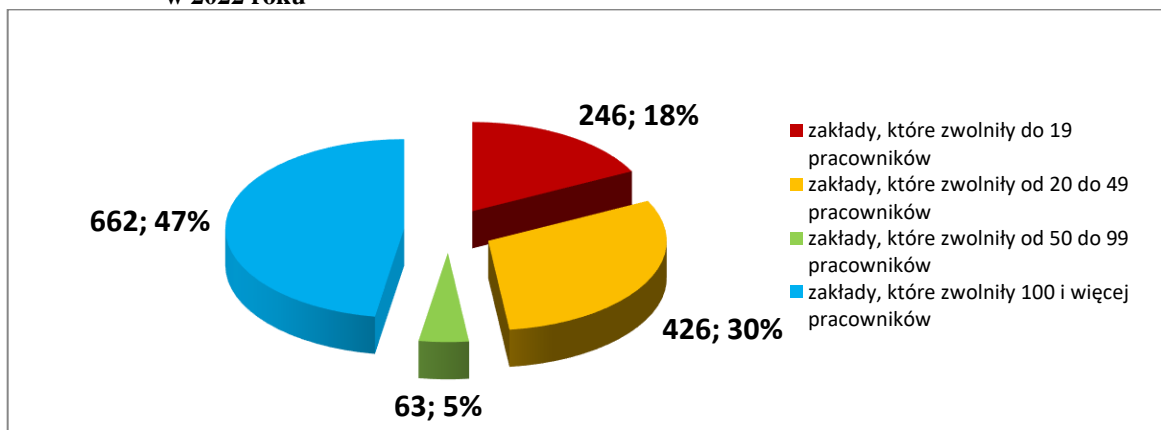
Wykres 7. Zakłady pracy w Wielkopolsce według liczby zwolnionych pracowników w 2022 roku

Analizując dane pod kątem liczby zwolnionych pracowników w ramach poszczególnych przedziałów, największy odsetek osób zwolnionych w 2022 roku - wynoszący 47% (tj. 662 osoby spośród 1397 wszystkich zwolnionych osób), mieścił się w przedziale zakładów, które zwolniły 100 i więcej pracowników. Dane te prezentują się podobnie w porównaniu z 2021 rokiem, kiedy to największy odsetek osób wynoszący 49% (tj. 984 osób spośród 2024 wszystkich zwolnionych osób), mieścił się również w przedziale zakładów, które zwolniły 100 i więcej pracowników.

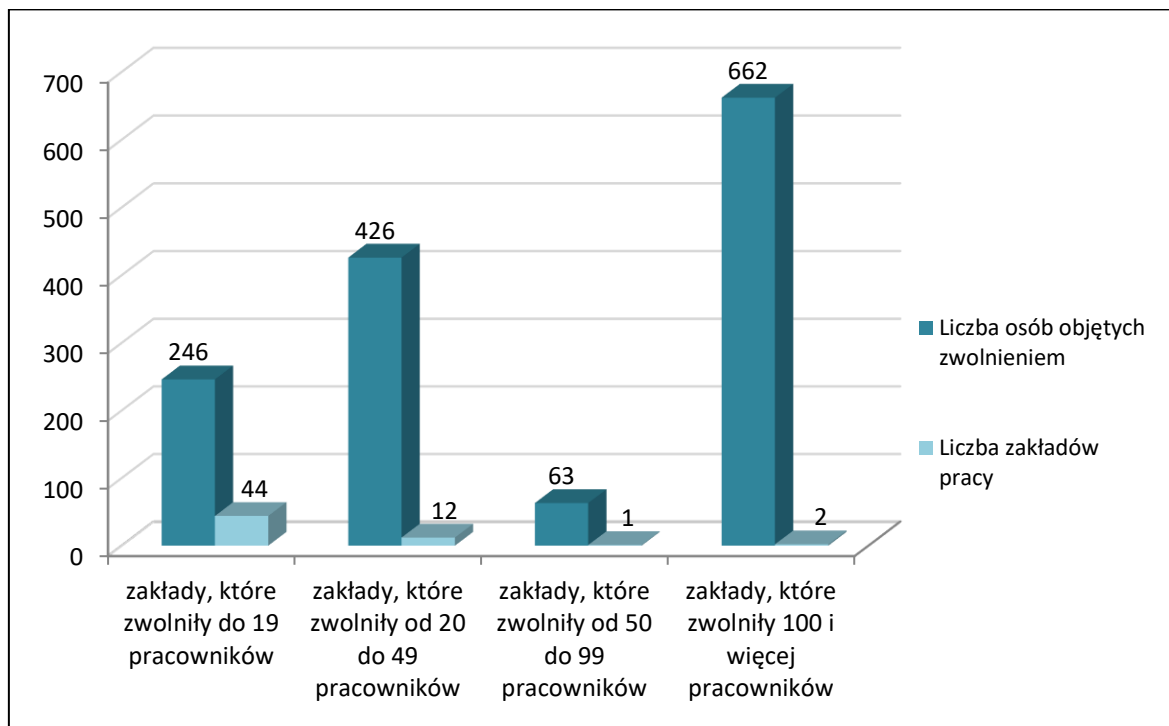
Natomiast w 2022 roku, zmienił się przedział, w którym zwolniono najmniejszy odsetek pracowników (5%). Stanowiły go zakłady, które zwolniły od 50 do 99 pracowników, podczas gdy w 2021 roku najmniejszy odsetek (9%) stanowiły zakłady, które zwolniły od 20 do 49 pracowników.

Wykres 8. Odsetek pracowników zwolnionych w Wielkopolsce według poszczególnych przedziałów w 2022 roku

Zależność wynikającą z wykresów nr 7 i 8 została przedstawiona na wykresie nr 9, gdzie zaprezentowano liczbę osób objętych zwolnieniem przy uwzględnieniu liczby zakładów, które tych zwolnień dokonały.

Wykres 9. Liczba zakładów pracy w Wielkopolsce oraz liczba pracowników objętych zwolnieniem przez te zakłady w 2022 roku

2. ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE ZGŁOSZEŃ I ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH

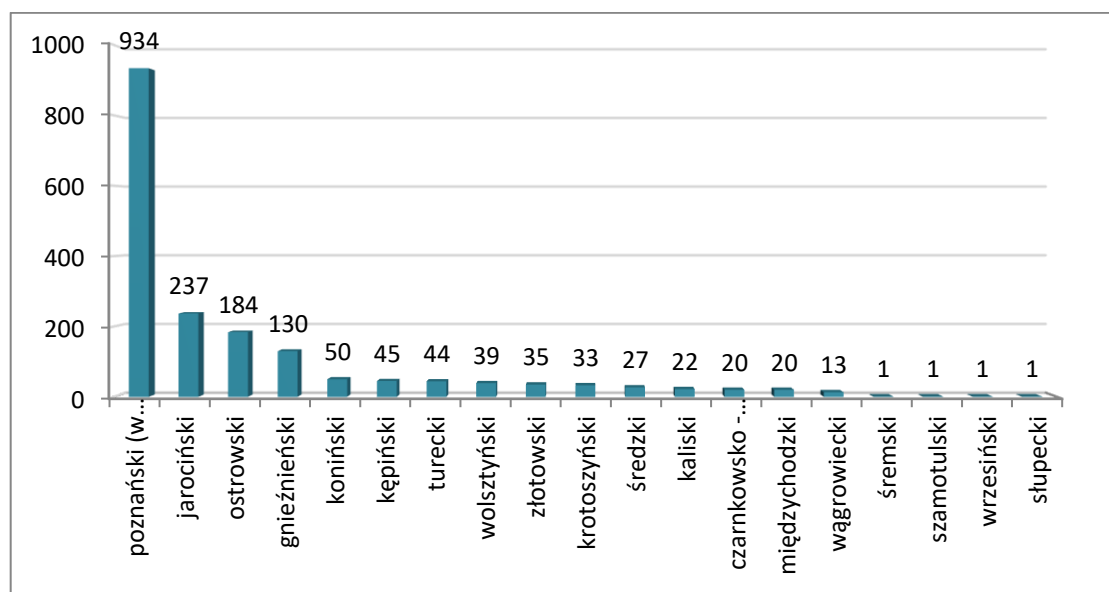
W niniejszym rozdziale, dane statystyczne dotyczące zgłoszeń i zwolnień grupowych w 2022 roku, zostały przedstawione w ujęciu terytorialnym, według powiatów województwa wielkopolskiego. Spośród 31 powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego w 19 odnotowano zgłoszenia zwolnień grupowych. W 12 powiatach nie wystąpiły zgłoszenia zwolnień grupowych, a na terenie 15 powiatów nie dokonano zwolnień grupowych.

2.1. ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE ZGŁOSZONYCH ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH

Najliczniejszą grupę pracowników objętych zamiarem zwolnień odnotowano w powiecie poznańskim, ogółem 934 osoby (co stanowi około 51% wszystkich zgłoszeń zwolnień grupowych). Zarówno wartość liczbowa, jak i procentowa zmniejszyła się dość znacznie w stosunku do 2021 roku, kiedy to w powiecie poznańskim odnotowano ogółem 2 805 osób (74% wszystkich zgłoszeń zwolnień grupowych).

W 2022 roku w powiecie jarocińskim planowano zwolnienie 237 osób, co jest drugim wynikiem biorąc pod uwagę podział według powiatów, stanowi to niespełna 13% wszystkich zgłoszeń. Ponadto powiaty ostrowski i gnieźnieński, także charakteryzowały się wysoką liczbą zgłoszeń na tle innych powiatów województwa, odpowiednio 184 i 130 osób, o procentowej wartości odpowiednio około 10% i 7%.

Wykres 10. Liczba zgłoszonych pracowników w ramach zwolnień grupowych według powiatów województwa wielkopolskiego w 2022 roku

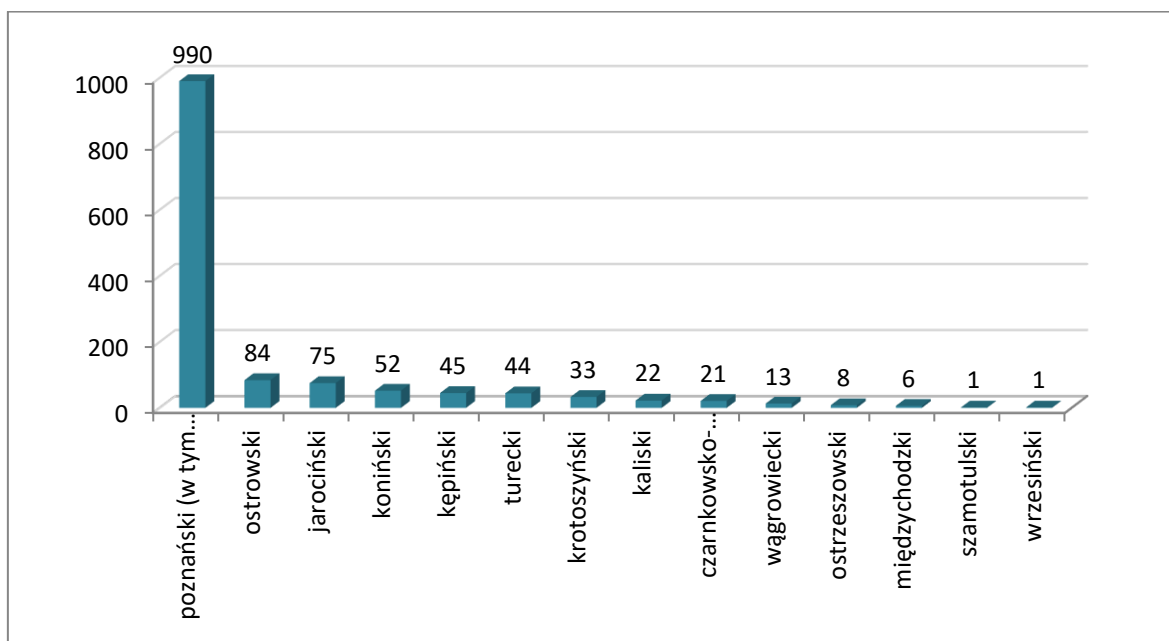
Zaprezentowane dane, w szczególności z powiatu poznańskiego, mają swoje odzwierciedlenie w strukturze gospodarczej regionu, ponieważ w Poznaniu / powiecie poznańskim ma siedzibę znaczna liczba przedsiębiorstw całej Wielkopolski. Również stopa bezrobocia w powiecie poznańskim należy corocznie do najniższych w regionie (1% - dane za grudzień 2022 roku). Zatem największa w skali województwa wielkopolskiego liczba zgłoszeń, czy dokonanych zwolnień, jest odzwierciedleniem sytuacji gospodarczego powiatu poznańskiego.

Jak wspomniano we wcześniejszej części opracowania, nie wszystkie zgłoszenia odnotowane w 2022 roku zostały w całości przeprowadzone, gdyż część pracodawców wycofała się ze swoich pierwotnych zamierzeń, natomiast część zgłoszeń, z uwagi na okres wypowiedzenia, została bądź zostanie zrealizowana w następnym roku.

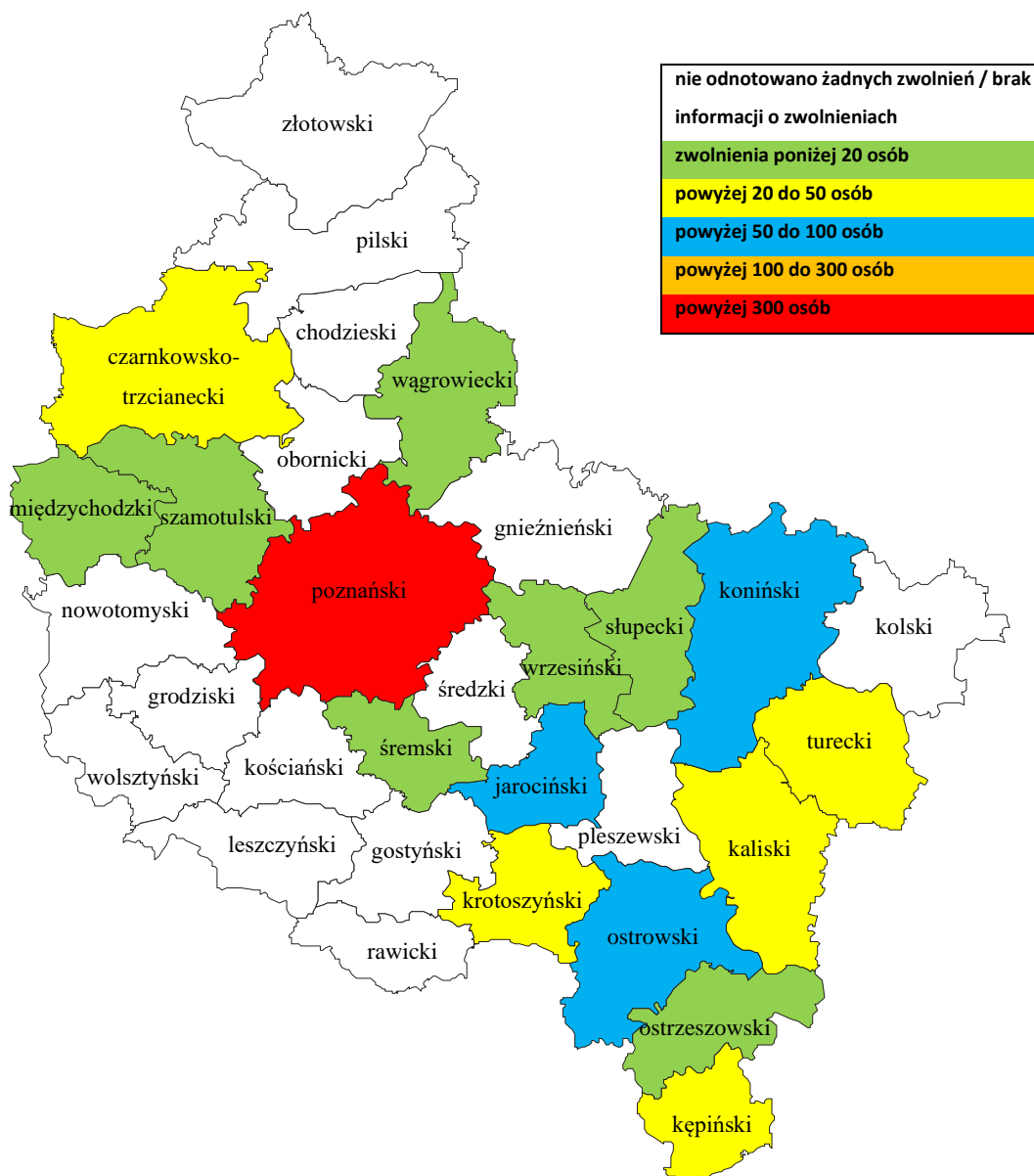
2.2. ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH

Najliczniejszą grupę pracowników zwolnionych w 2022 roku odnotowano w powiecie poznańskim – 990 osób (co stanowiło ponad 70% wszystkich zwolnień grupowych), analogicznie do sytuacji, która miała miejsce w 2021 roku, kiedy to w powiecie poznańskim zwolniono 1 118 osób (ponad 55% wszystkich zwolnień grupowych). W 2022 roku kolejne powiaty pod względem największej liczby osób podlegających zwolnieniom grupowym stanowią: powiat ostrowski - 84 osoby, powiat jarociński - 75 osób i powiat koniński - 52 osoby.

Wykres 11. Liczba zwolnionych pracowników według powiatów województwa wielkopolskiego w 2022 roku

Wykres 12. Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2022 roku wg ogólnej liczby zwolnionych osób

3. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH I ZWOLNIENIA ZE WZGLĘDU NA CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI PRACODAWCY

Przedmiotem corocznego opracowania jest również analiza zgłoszeń zwolnień grupowych i zwolnień ze względu na sektor gospodarki. O przynależności danej jednostki organizacyjnej do sektora publicznego decyduje wysokość udziałów Skarbu Państwa lub samorządu (przekraczająca 50%). Analogicznie, do sektora prywatnego należą podmioty, które nie są finansowane ani kapitałem rządowym ani samorządowym, a także te, w których udział państwa lub samorządu jest mniejszy niż 50%. W ciągu ostatnich lat, bezwzględną przewagę (ponad 90-95%) osiągały zawsze jednostki należące do sektora prywatnego, zarówno jeśli chodzi o odsetek pracowników zgłoszonych do zwolnienia, jak i odsetek pracowników faktycznie zwolnionych.

Zarówno pracodawcy zgłaszający zamiar zwolnienia, jak i pracodawcy, którzy dokonali zwolnień w 2022 roku, reprezentowali różne profile działalności. W celu usystematyzowania zgromadzonych danych, wszystkie zgłoszenia i zwolnienia w ramach zwolnień grupowych przyporządkowano do odpowiednich sekcji i grup Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Gwoli wyjaśnienia, kod PKD to pięciodziesiętny symbol, określający rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej. Każdy przedsiębiorca w momencie zakładania firmy musi wybrać przynajmniej jeden kod PKD, aby urzędy wiedziały, jakie czynności w jej ramach będzie wykonywał.

3.1. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH ZE WZGLĘDU NA CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI PRACODAWCY

Z 1 837 osób, które zostały objęte zamiarem zwolnień w 2022 roku, największą grupę stanowili pracownicy pracujący w „przetwórstwie przemysłowym” (sekcja C) - 877 osób, tj. ponad 47%.

W tym miejscu można wyrazić opinię, że w ciągu dwóch ostatnich lat pandemia spowodowała „zamrożenie” wielu gałęzi gospodarki, w związku z czym nie było zapotrzebowania na zatrudnianie nowych osób w branży przetwórstwa przemysłowego, a osoby, które dotychczas pracowały w tej branży niejednokrotnie podlegały zwolnieniom. Dodatkowo, wiele osób z tej gałęzi gospodarki, np. dorabiający studenci czy osoby niżej wykwalifikowane, często jest zatrudnionych w oparciu o umowy cywilnoprawne, zwalniające pracodawców z wielu obowiązków kojarzonych z umową o pracę. Nierzadko umowy takie są zawierane na określony, krótki czas lub na wykonanie

konkretnych zadań, po których wykonaniu nie ma dalszej potrzeby zatrudniania wykonujących je osób. Kolejną przyczyną tak wysokich planowanych zwolnień w tej sekcji może być również diametralny wzrost kosztów zużycia szeroko pojętej energii. Wojna na terytorium Ukrainy, sankcje wielu krajów świata nałożone na Rosję w związku jej prowadzeniem, ograniczenia importu surowców kopalnych z terytorium Rosji i związana z tym konieczność przejścia na alternatywne źródła energii, przyczyniły się do wzrostu kosztów wytwarzania wielu produktów. Skutkowało to koniecznością szukania ograniczenia kosztów prowadzenia przedsiębiorstw tej gałęzi gospodarki. Stąd możliwa duża liczba planowanych zwolnień w sekcji C, czyli w „przetwórstwie przemysłowym”.

Kolejna sekcja z największą liczbą zgłoszeń w 2022 roku to sekcja G, czyli „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, w której przewidziano do zwolnienia 660 osób, czyli prawie 36% ogółu zgłoszonych osób. Powody zgłoszenia zamiaru dokonania zwolnienia tak dużej liczby osób w tej sekcji są zapewne podobne, jak w przypadku wspomnianej powyżej sekcji C.

W 2021 roku obydwie z ww. sekcji zajmowały dwa pierwsze miejsca pod względem liczby osób zgłoszonych do zwolnienia. Jedyną różnicą było to, że na pierwszym miejscu była sekcja G, czyli „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, a następnie sekcja C, czyli „przetwórstwo przemysłowe”.

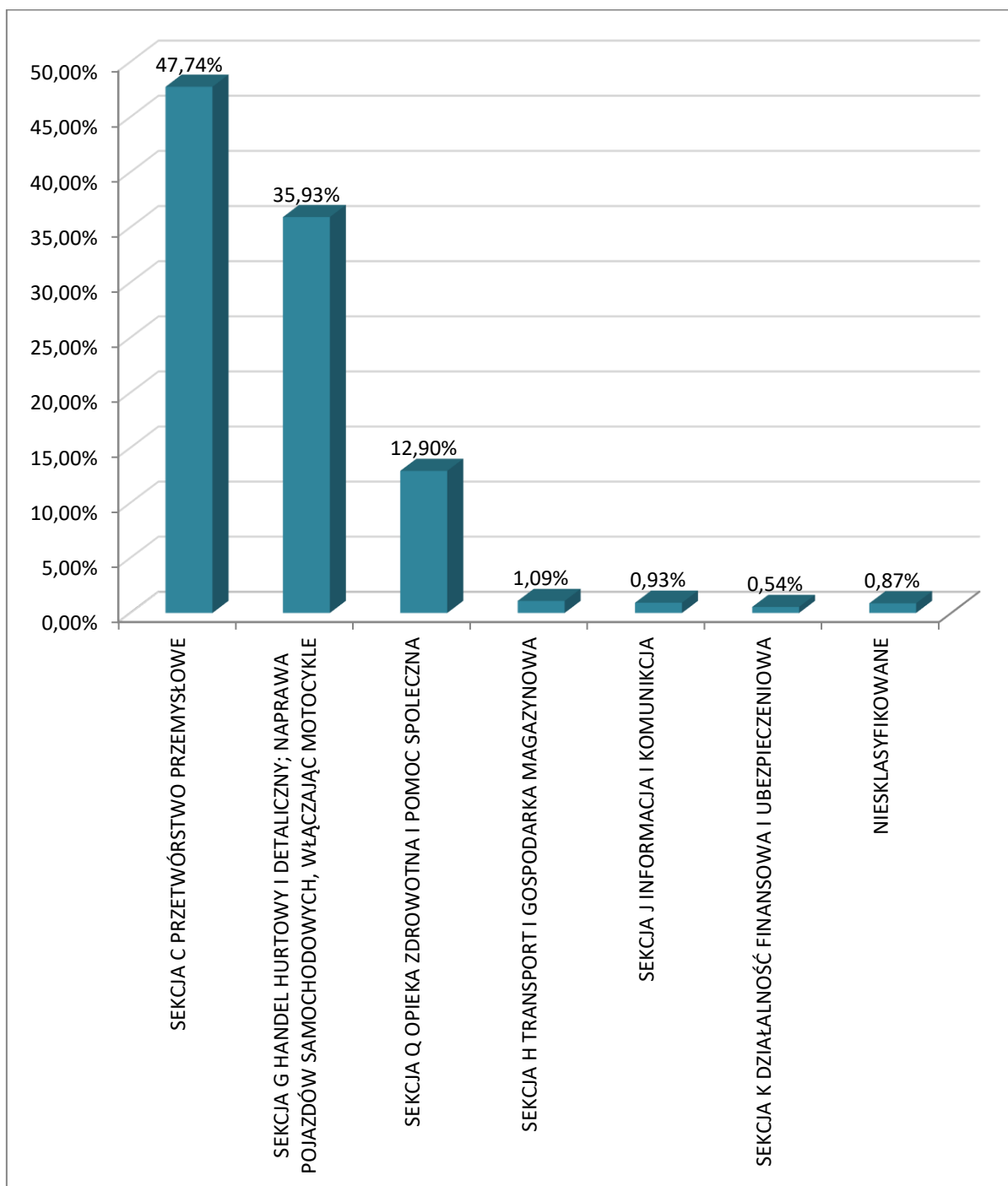
Na niższym poziomie, według planowanej do zwolnienia liczby osób, znajduje się sekcja Q („opieka zdrowotna i pomoc społeczna”). Mimo tego, że stanowi niespełna 13% całości planowanych zwolnień, to odstaje ona znacząco od pozostałych sekcji, które oscylują w okolicy 1% ogółu liczby planowanych zwolnień w tym roku. Z roku na rok słyszalne są coraz częstsze doniesienia o brakach kadrowych w służbie zdrowia i opiece społecznej. Nie koresponduje to z wysoką liczbą osób z tej branży zgłoszonych do zwolnienia w 2022 roku. Jednakże, przyczyny takiego stanu rzeczy w tym konkretnym przypadku należy upatrywać w sytuacji jednego ze szpitali województwa wielkopolskiego i przeprowadzonego w nim procesu restrukturyzacji zatrudnienia.

Na jeszcze niższym poziomie, według planowanej do zwolnienia liczby osób, znajdują się trzy kolejne sekcje, tj.:

- sekcja H - transport i gospodarka magazynowa- 20 osób (ponad 1%),
- sekcja J – informacja i komunikacja – 17 osób (ponad 0,9%),
- sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa - 10 osób (ponad 0,5%).

Pozostała liczba pracowników, która nie została sklasyfikowana w żadnej sekcji wynosi 16 osób (ponad 0,8%).

Wykres 13. Procentowy udział pracowników objętych zamiarem zwolnień grupowych w 2022 roku na terenie Wielkopolski wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007)

3.2. ZWOLNIENIA GRUPOWE ZE WZGLĘDU NA CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI PRACODAWCY

Spośród wszystkich 1 397 osób zwolnionych w Wielkopolsce w 2022 roku, najbardziej liczną grupę stanowili pracownicy zwolnieni z zakładów pracy działających w sektorze: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G). Pracę w ramach tej sekcji utraciło łącznie 755 osób, co stanowi aż 54% całej badanej populacji. Drugą liczną sekcją w tym zakresie jest sekcja C – przetwórstwo przemysłowe. Zwolniono 443 osób pracujących w tym sektorze gospodarki, co stanowi 31,7% całej zwolnionej populacji. Jak widać z zaprezentowanych danych, przypuszczenia pracodawców co do prognoz konieczności dokonania zwolnień potwierdziły się przynajmniej w dwóch ww. sekcjach, tj. sekcji G i C. Może to świadczyć o dużej świadomości pracodawców na temat uwarunkowań wpływających na prowadzoną działalność gospodarczą. Analogiczna sytuacja miała miejsce w 2021 roku, kiedy spośród wszystkich zwolnionych osób, te należące do sekcji G stanowiły aż 59,7% zwolnionych, a te należące do sekcji C stanowiły 20,8% całej zwolnionej populacji.

Na znacznie niższym poziomie kształtuje się liczba zwolnień pracowników zatrudnionych w sekcji M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 7,4%, tj. 103 osoby oraz w sekcji H – transport i gospodarka magazynowa – 3,8%, tj. 53 osoby.

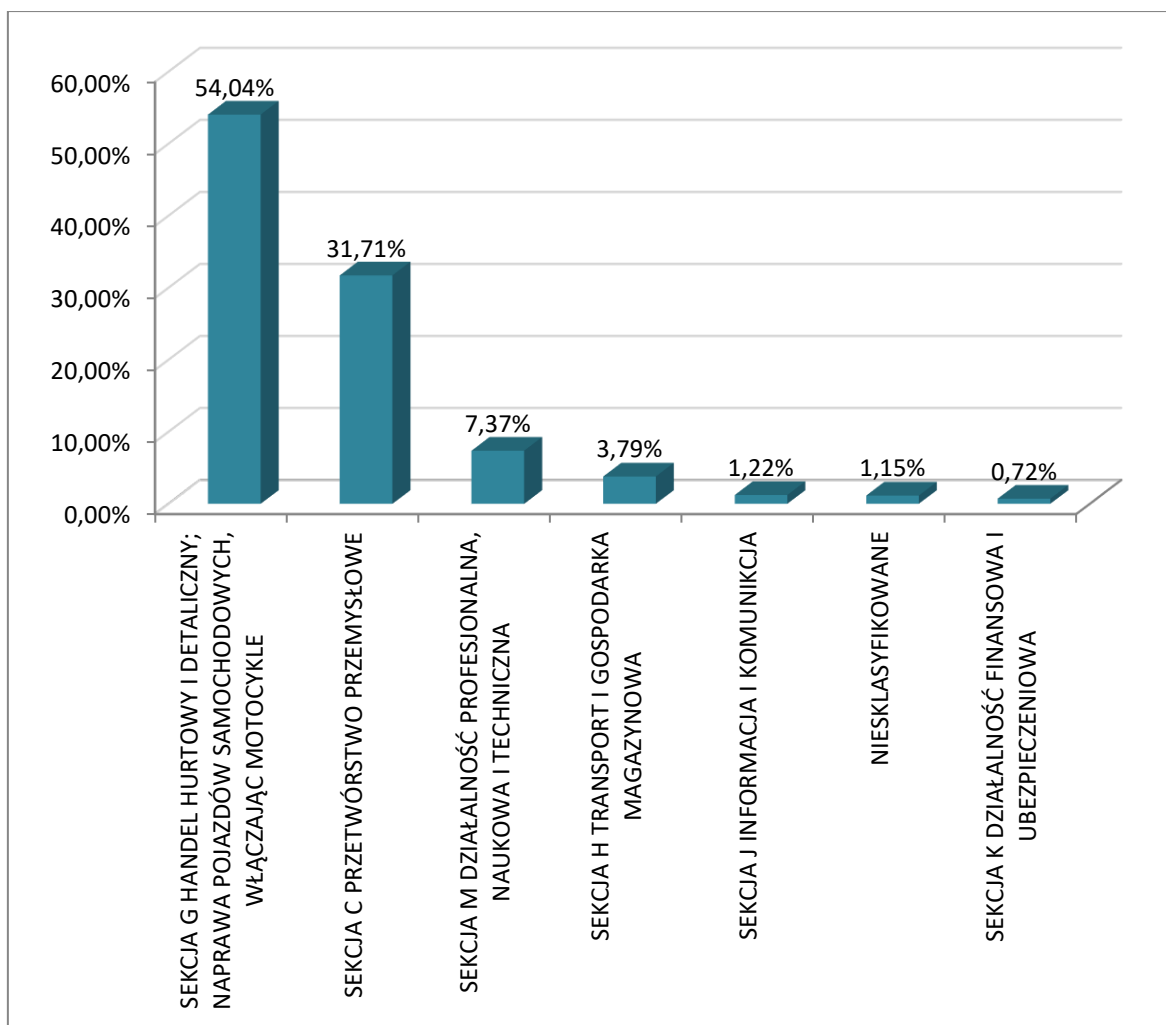
Znacznie mniejsza liczba zwolnień w tych sektorach gospodarki może wiązać się z wąską specjalizacją umiejętności osób zatrudnionych w tych branżach. Specjalistów zatrudnionych na takich stanowiskach pracy szkoli się znacznie dłużej niż pracowników niewyspecjalizowanych i jest ich mniej, co przekłada się na ich stabilniejszą sytuację na rynku pracy i możliwe braki kadrowe w przypadku ich zwolnienia.

Kolejne, bardzo nielicznie reprezentowane grupy to zawierająca 17 osób (1,2%) sekcja J – „informacja i komunikacja” i zawierająca 10 osób (0,7%) sekcja K – „działalność finansowa i ubezpieczeniowa”.

Reszta osób występująca w tym zestawieniu nie została nigdzie sklasyfikowana i stanowi 1,1% ogółu całej badanej populacji.

Całe zestawienie potwierdza powszechnie znany fakt, że osoby wysoko lub specjalistycznie wykwalifikowane rzadziej tracą pracę w przypadku nawet poważnych zawirowań na rynku pracy.

Wykres 14. Procentowy udział pracowników, którzy utracili pracę w wyniku zwolnień grupowych w 2022 roku na terenie Wielkopolski wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007)

Jak wynika z kolejnego wykresu, duża część pracowników, w stosunku do których planowano zwolnienia, w rzeczywistości ich uniknęła. Było to możliwe dzięki zaniechaniu zwolnień, na jakie zdecydowało się wielu pracodawców. Najliczniejsza grupa pracowników, która uniknęła zwolnień była zatrudniona w sekcji C – „przetwórstwo przemysłowe”, tj. 434 osoby, w sekcji Q, czyli „opieka zdrowotna i pomoc społeczna” - 237 osób.

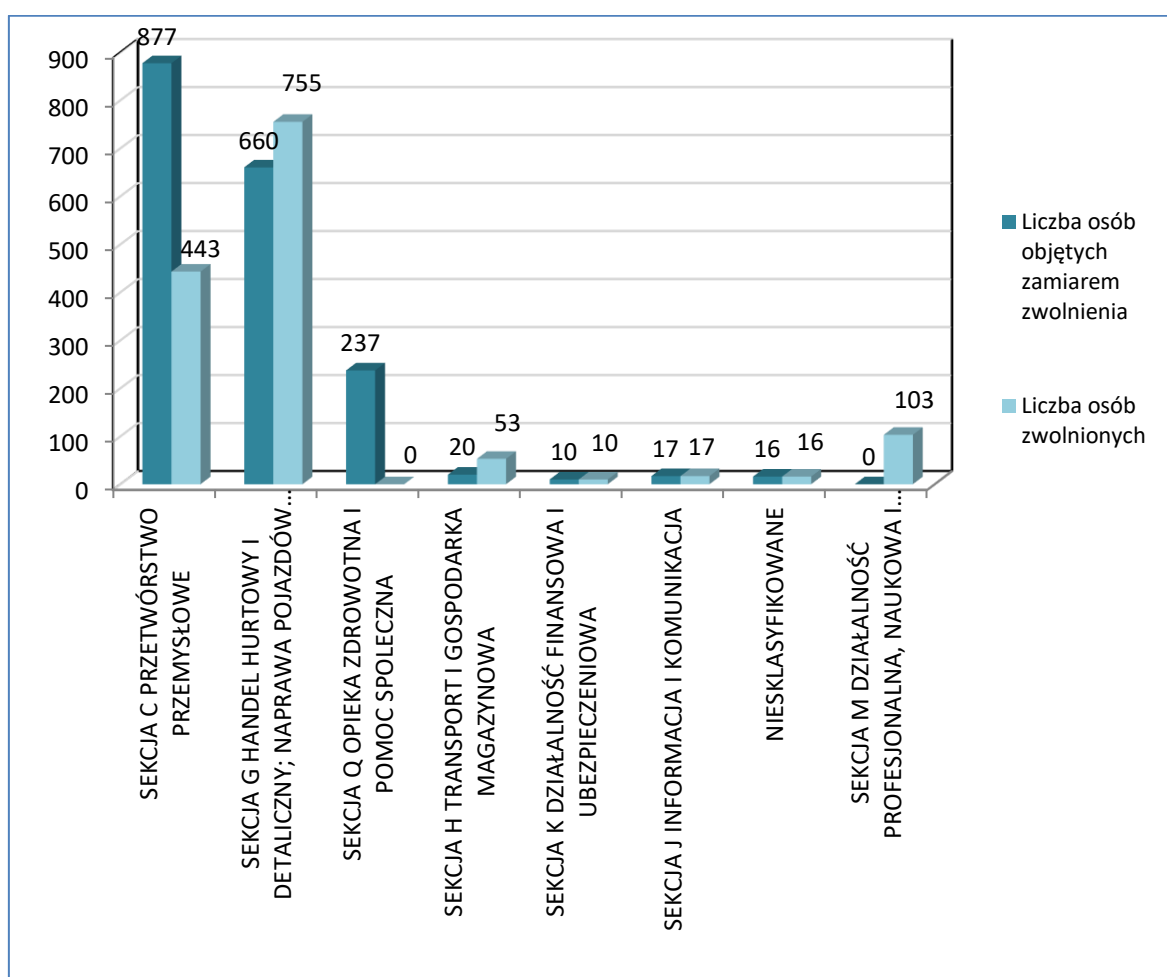
Niestety, osób zatrudnionych w sekcji K – „działalność finansowa i ubezpieczeniowa” i sekcji J – „informacja i komunikacja” zwolniono tyle samo, ile pierwotnie zostało zgłoszonych do zwolnienia.

Co ciekawe, liczba pracowników zwolnionych w ramach sekcji G – „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle” uległa nawet znacznemu zwiększeniu, tj. o 95 osób, w stosunku do planowanej liczby osób przewidzianej do zwolnienia.

W sekcji M – „działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, pierwotnie do zwolnienia nie przewidziano żadnych osób, jednakże faktycznie zwolniono aż 103 osoby. W sekcji H – „transport i gospodarka magazynowa”, w takiej samej sytuacji jak w sekcji M, znalazły się 33 osoby.

Należy ponownie podkreślić, że z uwagi na terminy wypowiedzeń w ramach zwolnień grupowych, dane dotyczące analizowanego okresu zawierają m.in. zwolnienia, które zostały zgłoszone jeszcze w 2021 r. W tym samym zestawieniu 16 osób zostało uznanych za niesklasyfikowane, gdyż nie przyporządkowano ich do żadnej sekcji.

Wykres 15. Liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień grupowych w zestawieniu z liczbą pracowników, którzy utracili pracę w wyniku zwolnień grupowych w 2022 roku na terenie Wielkopolski, wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007)

Aby dokładniej zaprezentować liczbę zwolnionych osób w ramach poszczególnych sekcji, poniżej dokonano szczegółowego podziału liczby zwolnionych osób, z uwzględnieniem podziału według trzeciego poziomu PKD, tj. grup.

Tabela 2. Liczba osób zwolnionych w ramach zwolnień grupowych w Wielkopolsce w 2022 roku wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007)

SEKCJA	GRUPA	NAZWA GRUPOWANIA	LICZBA OSÓB
C PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	10.39	Pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw	6
	11.05	Produkcja piwa	36
	13.92	Produkcja gotowych wyrobów tekstylnych	4
	14.13	Produkcja pozostałej odzieży wierzchniej	33
	14.14	Produkcja bielizny	75
	16.10	Produkcja wyrobów tartacznych	13
	16.21	Produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna	60
	22.23	Produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych	22
	22.29	Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych	12
	27.20	Produkcja baterii i akumulatorów	15
	29.32	Produkcja pozostałych części i akcesoriów do pojazdów silnikowych, z wyłączeniem motocykli	82
	31.01	Produkcja mebli biurowych i sklepowych	45
	33.12	Naprawa i konserwacja maszyn	40
G HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	46.19	Działalność agentów zajmujących się sprzedażą towarów różnego rodzaju	8
	46.31	Sprzedaż hurtowa owoców i warzyw	14
	46.90	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana	142
	47.11	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	555
	47.22	Sprzedaż detaliczna mięsa i wyrobów z mięsa prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	36
H TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	49.39	Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany	20
	53.10	Działalność pocztowa objęta obowiązkiem świadczenia usług powszechnych (operatora publicznego)	33
J INFORMACJA I KOMUNIKACJA	62.01	Działalność związana z oprogramowaniem	17
K DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	64.19	Pozostałe pośrednictwo pieniężne	10
M DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	69.20	Działalność rachunkowo-księgową; doradztwo podatkowe	70
	72.19	Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych	33
POZOSTAŁE BEZ PODZIAŁU NA SEKCJE I GRUPY -BRAK INFORMACJI			16

4. ZWOLNIENIA MONITOROWANE – DZIAŁANIA POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY

Jak wynika z art. 70 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, pracodawca zamierzający zwolnić co najmniej 50 pracowników w okresie 3 miesięcy jest zobowiązany uzgodnić z powiatowym urzędem pracy właściwym dla siedziby tego pracodawcy lub właściwym ze względu na miejsce wykonywania pracy, zakres i formy pomocy dla zwalnianych pracowników, w tym pracowników niepełnosprawnych. Pomoc ta dotyczy w szczególności pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego i szkoleń.

Zwolnienia monitorowane, to specjalny program pomocy (program usług rynku pracy) dla pracowników przewidzianych do zwolnienia lub będących w trakcie wypowiedzenia lub w okresie 6 miesięcy po rozwiązaniu stosunku pracy lub stosunku służbowego. Co ważne, taka sytuacja zawodowa musi wynikać z przyczyn dotyczących pracodawcy. Program może być realizowany między innymi przez powiatowe urzędy pracy, a finansowany przez pracodawcę; pracodawcę i odpowiednie jednostki administracji publicznej lub na podstawie porozumienia organizacji i osób prawnych z udziałem pracodawcy. Zwolnienia monitorowane określane są również mianem „outplacement’u”, czyli programu aktywizacji zawodowej osób, które utracą pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Aktywizacja zawodowa prowadzona w taki sposób może być kierowana przy wykorzystaniu różnych form i obejmować, np. doradztwo zawodowe lub doradztwo w zakresie rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej. Oznacza określenie optymalnej ścieżki rozwoju zawodowego i/lub osobistego służącego znalezieniu nowego miejsca pracy w możliwie najkrótszym czasie. Wdrażane programy outplacementowe mogą różnić się od siebie w zależności od sytuacji na rynku pracy, jak i potrzeb oraz kwalifikacji docelowej grupy pracowników, w której ten sposób aktywizacji zawodowej jest prowadzony. Oprócz pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, pomoc dla zwalnianych pracowników obejmuje także organizację szkoleń przyczyniających się do zwiększenia ich atrakcyjności na rynku pracy oraz pomoc w znalezieniu nowego zatrudnienia.

Spośród 36 pracodawców z terenu Wielkopolski, zgłaszających zwolnienia grupowe w 2022 roku, w 8 przypadkach były to zwolnienia monitorowane, które dotyczyły ogółem 1 390 osób, tj. 75,7% wszystkich pracowników objętych zamiarem zwolnień (1 837 osób).

Dla porównania, zwolnienia grupowe w 2021 roku w 19 przypadkach były zwolnieniami monitorowanymi i dotyczyły ogółem 3 268 osób, tj. 86% pracowników objętych zamiarem zwolnień (3 818 osób).

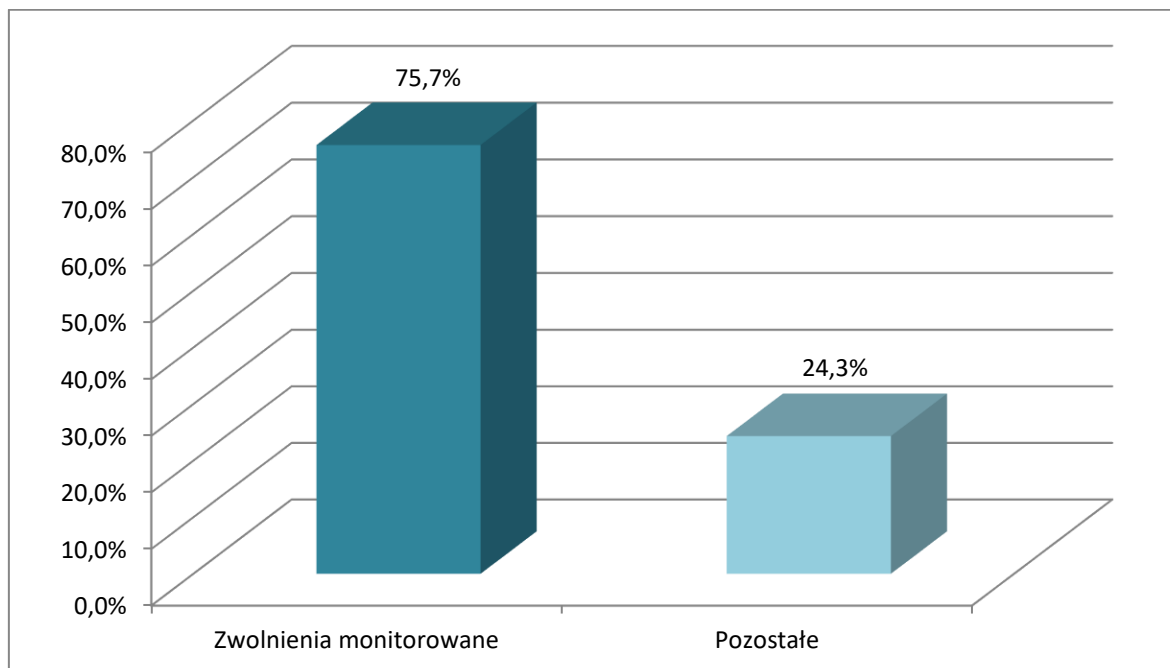
Z danych za 2022 rok, udostępnionych przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego wynika, że w przypadkach ww. zwolnień monitorowanych podjęto różnego

typu działania mające na celu złagodzenie skutków tych zwolnień. Działania tego rodzaju obejmują m.in. zawieranie porozumień dotyczących aktywizacji zawodowej zwalnianych pracowników, poradnictwa zawodowego (konsultacji indywidualnych), pośrednictwa pracy, szkoleń czy możliwości przekwalifikowania się oraz informacji na temat ewidencji i świadczeń z tytułu bezrobocia z powiatowego urzędu pracy. Ponadto współpraca obejmuje zazwyczaj zorganizowanie spotkań informacyjnych w siedzibie firmy z osobami objętymi zwolnieniem grupowym w sprawie omówienia warunków i form pomocy, a także możliwości przekwalifikowania, czy też rozeznania potrzeb zwalnianych pracowników oraz omówienia procedur rejestracji w powiatowych urzędach pracy.

Poniżej wskazano ogólnie, jakie działania w zakresie zwolnień monitorowanych podjęto na terenie następujących powiatów, tj. poznańskiego, gnieźnieńskiego, ostrowskiego (według informacji przekazanych przez powiatowe urzędy pracy):

- Zaproponowano współpracę z powiatowymi urzędami pracy.
- Przedstawiono propozycję współpracy z zakładami pracy, proponując zwalnianym osobom pomoc w złagodzeniu skutków zwolnień.
- Zaproponowano giełdę pracy dla zwalnianych pracowników.
- Przedstawiono propozycję wsparcia pracowników objętych zwolnieniem przez pośrednictwo pracy.

Wykres 16. Procentowy udział pracowników, którzy zostali objęci zgłoszeniami zwolnień grupowych w 2022 roku na terenie Wielkopolski z uwzględnieniem zwolnień monitorowanych

PODSUMOWANIE

Rok 2022 zapisze się w pamięci jako czas wyjątkowo trudny, z uwagi na konieczność reagowania na liczne kryzysy, wywołane zbrojną agresją Rosji na Ukrainę. Pomimo wielu niekorzystnych czynników, które wystąpiły w gospodarce naszego kraju i regionu, wskaźniki rynku pracy opisujące miniony rok świadczyć mogą o dobrym przygotowaniu przedsiębiorców na sytuacje nadzwyczajne. Nie bez znaczenia są w tym zakresie doświadczenia lat 2020 i 2021, w których kryzys wywołany pandemią COVID – 19 wymusił na wielu firmach wprowadzenie rozwiązań i mechanizmów zabezpieczających.

Największe pod względem liczbowym zwolnienia grupowe zostały odnotowane w branży „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, a także w „przetwórstwie przemysłowym”. Taka sytuacja z jednej strony wynika z faktu ogólnej, dużej liczby osób zatrudnionych ww. sektorach gospodarki, z drugiej zaś z ich wrażliwości na sytuacje kryzysowe związane m.in. z zakłóceniami w łańcuchach dostaw czy też wzrostem cen paliw i energii.

Brak stabilności w zakresie dostępności surowców, który spowodował wzrost ich cen, przełożył się bezpośrednio na wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej w wielu branżach. Najbardziej ucierpieli w tym względzie pracodawcy prowadzący działalność wytwórczą opartą o konieczność wykorzystywania dużych zasobów energii. Dotyczy to szczególnie artykułów pierwszej potrzeby, jak chociażby szeroko pojęta żywność. Dodatkowym elementem utrudniającym działanie wielu firm było również zamrożenie lub całkowite zamknięcie wschodnich rynków zbytu.

Wzrastające koszty prowadzenia działalności dotknęły ostatecznie wszystkich przedsiębiorców, co jednak nie spowodowało znaczących redukcji w poziomie zatrudnienia w 2022 r. Należy jednak pamiętać, że niektóre niekorzystne zjawiska związane ze zwolnieniami mogą występować z opóźnieniem i wynikać z przeprowadzonych przez przedsiębiorców podsumowań działalności w dłuższym okresie czasu. Tym samym prognozowanie ewentualnych trendów na rok 2023 jest w praktyce mocno utrudnione.

Z przeprowadzonej analizy zgłoszeń i zwolnień grupowych, które wystąpiły w 2022 roku na terenie województwa wielkopolskiego, wynika, że:

- W odniesieniu do roku 2021 zmalała liczba pracodawców zgłaszających zwolnienia grupowe pracowników z 65 do 36.
- W odniesieniu do roku 2021 wyraźnie zmalała liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień grupowych z 3 818 do 1 837.

- Największy odsetek pracowników zgłoszonych do zwolnienia (prawie 48%) stanowili pracownicy zatrudnieni w sektorze przetwórstwa przemysłowego (wg PKD 2007) – sekcja C.
- W przypadku 12 powiatów nie wystąpiły zgłoszenia zwolnień grupowych.
- Najwięcej osób w ramach zwolnień grupowych zwolniono w czerwcu, lipcu, sierpniu i grudniu 2022 roku.
- Najmniejszą liczbę zwolnień odnotowano w marcu i październiku 2022 roku.
- Dwóch pracodawców zwolniło jednorazowo więcej niż 100 osób oraz 44 pracodawców dokonało jednorazowo zwolnień nie więcej niż 19 pracowników.
- Najwięcej osób straciło pracę na terenie powiatu poznańskiego (w tym w mieście Poznań) - (prawie 51%).
- Na terenie 15 powiatów nie dokonano zwolnień grupowych.
- Największy odsetek pracowników zwolnionych (ponad 54%) stanowili pracownicy zatrudnieni w sektorze „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (wg PKD 2007) – sekcja G.
- Odsetek pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi wynosił ponad 75%.
- Działania w zakresie zwolnień monitorowanych polegały głównie na zaproponowaniu organizacji spotkań informacyjnych z pracodawcami oraz z pracownikami objętymi zamiarem zwolnienia, podczas których omawiane były możliwe formy wsparcia w złagodzeniu skutków zwolnień.